

Leerling met epilepsie op school?

*Onderwijskundige begeleiding
voor leerkrachten/docenten en
hun leerlingen met epilepsie*

“Onderwijskundig begeleiders van het Landelijk Werkverband Onderwijs en Epilepsie (LWOE) beschikken over **de kennis, ervaring en het medische netwerk** om docenten en hun leerlingen met epilepsie zo **optimaal** mogelijk te **begeleiden.**”

In iedere Nederlandse provincie werkt een team van onderwijskundig begeleiders samen met leerling, leerkracht(en)/docent(en) en ouders aan een totaalaanpak om het leren van leerlingen met epilepsie zo goed mogelijk te laten verlopen.

Onze onderwijskundige begeleiders geven advies en begeleiding over:

- omgaan met aanvallen op school
- aanpassing van het lesprogramma
- voorlichting aan klasgenoten
- scholing van leerkrachten/docenten, teams en andere betrokkenen
- leren omgaan met angst of onzekerheid door epilepsie
- verbeteren van de werkhouding
- ondersteuning bij concentratie- en geheugenproblemen
- verbeteren van de executieve functies
- plannen en organiseren van huiswerk
- maken van schoolkeuze voor leerlingen met epilepsie vanaf 3 jaar
- maken van beroepskeuzes
- bepalen van de zorgzwaarte voor leerlingen met epilepsie

Neem contact met ons op als u een leerling met epilepsie hebt en/of vermoedens heeft dat de aandoening een belemmerende rol speelt bij uw leerling. Wij werken in het hele land en begeleiden en adviseren medewerkers in het onderwijs en leerlingen met epilepsie in:

- basisonderwijs
- voortgezet onderwijs
- beroepsopleidingen
- samenwerkingsverbanden

LWOW kunt u rechtstreeks inschakelen

Onze ondersteuning en advies kunt u zelf - zonder tussenkomst van het samenwerkingsverband in uw regio - inschakelen. U belt met het Landelijk Werkverband Onderwijs en Epilepsie voor een kennis-makingsgesprek. Op basis van dit gesprek geeft uw onderwijskundig begeleider een advies en wordt het traject gestart. Onze inzet wordt dus niet bepaald en betaald door het samenwerkingsverband. Deze unieke positie heeft het Landelijk Werkverband Onderwijs en Epilepsie, omdat wij nauw samenwerken met de twee landelijke epilepsieklinieken en leerlingen met epilepsie specialistische begeleiding nodig hebben.

“In **Nederland** hebben ruim 100.000 mensen epilepsie waarvan **ongeveer 50.000 kinderen en jongeren** in de schoolgaande leeftijd.”

Wat is nu epilepsie?

Epilepsie is een aandoening die zich uit in aanvallen. Aanvallen ontstaan door een plotselinge, tijdelijke verstoring van de elektrische prikkeloverdracht in de hersenen. Een soort 'kortsluiting'. Tijdens epileptische aanvallen gaan kleine of grote groepen hersencellen zich chaotisch op hevige wijze gelijktijdig ontladen. Een aanval is het zichtbare deel van de epilepsie die zich in diverse vormen kan uiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan schokken, friemelen, staren, verkrampen en vallen. Verschillende soorten aanvallen kunnen elkaar ook opvolgen. Daarnaast zijn er ook aanvallen die op het eerste gezicht epileptisch lijken maar het niet zijn.

Gevolgen van epilepsie waar men in het onderwijs mee geconfronteerd kan worden:

- specifieke leerproblemen
- wisselende prestaties met een opvallend verloop of tegenvallende prestaties
- langzame verwerking van informatie en trage reactie op leerstof
- traagheid of grote verschillen in werktempo
- sterke wisseling in aandacht/concentratie
- geheugenproblemen, moeite met reproduceren van eerder beheerste lesstof
- plotseling slordig of onregelmatig handschrift, onderbrekingen in het schriftwerk, herhaling van letters
- niet zelfstandig, angstig werken volgens 'trial and error'
- gedragsproblemen, agressief of onzeker gedrag
- plotselinge stemmingsveranderingen vanuit een opgewekte bui zonder overgang of aanleiding depressief of boos worden
- regelmatig terugkerende fysieke klachten
- schoolverzuim door aanvallen

Kinderen die epileptische aanvallen hebben, lopen risico op verwondingen. Een plan van aanpak (protocol) hoe te handelen is hiervoor noodzakelijk. In samenspraak met leerling, docent, ouders en de behandelend medisch specialist kunnen we een stappenplan maken waarbij we streven naar een goede balans tussen ontwikkeling van leerling enerzijds en beschermende maatregelen anderzijds.

De invloed van epilepsie op leren

In Nederland hebben ruim 100.000 mensen epilepsie waarvan ongeveer 50.000 kinderen en jongeren in de schoolgaande leeftijd. De epileptische aanvallen van leerlingen vallen niet altijd op in de klas. Een aanval kan zeer subtiel en moeilijk waarneembaar zijn of het gedrag wordt niet herkend. Bepaalde aanvallen komen alleen 's-nachts voor. De impact van epilepsie en/of medicatie kan groot zijn op het schoolse functioneren. Voor de leerkracht/docent is het belangrijk om te weten welke gevolgen epilepsie kan hebben op het leerproces van de leerling en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Landelijk werkverband Onderwijs en Epilepsie (LWOE)

Het LWOE is een initiatief van epilepsiescholen De Berkenschutse en De Waterlelie. Dit zijn expertisecentra die speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs verzorgen voor kinderen en jongeren bij wie medische/neurologische aandoeningen zijn vastgesteld die samengaan met onderwijsbeperkingen en sociaal-emotionele problematiek.

De beide epilepsiescholen zijn verbonden aan de twee landelijke epilepsieklinieken:

- De Berkenschutse werkt samen met Epilepsie centrum Kempenhaeghe te Heeze en Oosterhout (locatie Hans Berger kliniek)
- De Waterlelie werkt samen met Stichting Epilepsie Instellingen Nederland (SEIN) in Cruquius en Zwolle

De onderwijskundig begeleiders werken samen met epilepsie-experts van de beide klinieken en zij werken ook samen met medisch professionals en specialisten bij poliklinieken en algemene ziekenhuizen. Doel van deze intensieve samenwerking is om zoveel mogelijk leerlingen met epilepsie zo optimaal mogelijk te laten leren.

Contact

Wilt u graag eens van gedachten wisselen met een van onze onderwijskundig begeleiders of heeft u een vraag? Bel of mail naar info@lwoe.nl

Op de website www.lwoe.nl kunt u zien welke onderwijskundig begeleiders bij u in de omgeving werken.

Adressen:

	<i>De Berkenschutse</i>	<i>De Waterlelie</i>	<i>De Waterlelie</i>
<i>postadres</i>	Postbus 61 5590 AB Heeze	Postbus 540 2130 AM Hoofddorp	Postbus 563 8000 AN Zwolle
<i>bezoekadres</i>	Sterkselseweg 65 5591 VE Heeze	Spieringweg 801 2142 ED Cruquius	Dr. Denekampweg 20 8025 BV Zwolle
<i>t</i>	040 227 9300	023 548 3333	038 845 7197
<i>e</i>	info@lwoe.nl	info@lwoe.nl	info@lwoe.nl
<i>i</i>	www.lwoe.nl	www.lwoe.nl	www.lwoe.nl

Het LWOE is een initiatief van epilepsiescholen De Waterlelie en De Berkenschutse

fotografie: Rene de Gilde

© Landelijk Werkverband Onderwijs en Epilepsie 2014. Alle rechten voorbehouden.